

ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อสอบ

ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อสอบ เป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่นักศึกษาของสำนักอบรมศึกษา กฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา เป็นอย่างยิ่ง เพราะ จะช่วย ให้เห็นว่า การที่เราจะเขียนคำตอบให้ได้คะแนนนั้น ก่อนที่เราจะเขียนออกมาได้นั้น จะต้องผ่านกระบวนการวิเคราะห์ข้อสอบเสียก่อนว่า ข้อสอบต้องการทดสอบ ความรู้กฎหมายในเรื่องอะไร ประเด็นใด และหลักกฎหมายในเรื่องใด จะเป็นหลักกฎหมายที่สามารถ นำมาปรับกับข้อเท็จจริงที่คำถามให้มาจนได้คำตอบที่ถูกต้อง และตรงประเด็นที่ข้อสอบต้องการทดสอบ

ดังนั้นผู้เขียนจึงได้นำ การวิเคราะห์ข้อสอบเก่า ข้อสอบผู้ช่วยผู้พิพากษา ๘ ปี (ประจำปี พ.ศ.๒๕๓๗ ถึง ๒๕๔๕ ปีล่าสุด) โดยท่านอาจารย์สุพิศ ปราณีตพลกรัง(พ.ศ.๒๕๔๖) ซึ่งจัดพิมพ์และจำหน่ายโดยสำนักงานพิมพ์เด็ก (กรุงเทพมหานคร) ในหน้าที่ ๕๒๓ ถึงหน้า ๕๒๖ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อสอบคัดเลือก เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการ ในตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา เมื่อวันที่อาทิตย์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ วิชา กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ข้อ ๔ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าท่านได้วิเคราะห์ไว้ อย่างละเอียด และ เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ได้อ่าน จึงได้นำมาพิมพ์ไว้เพื่อเป็นตัวอย่างดังนี้

คำถามข้อ ๔ โจทก์ฟ้องขอให้จำเลยที่ ๑ ผู้สั่งจ่าย และจำเลยที่ ๒

ผู้สลักหลังร่วมกันชำระเงินตามเช็คให้แก่โจทก์ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับฟ้องเป็นคดี ไม่มีข้อยุ่งยาก โดยกำหนดวันนัดพิจารณาให้จำเลยทั้งสอง ยื่นคำให้การ และ สืบพยานโจทก์ในวันเดียวกัน ครั้นถึงวันนัด ทนายโจทก์ และผู้รับมอบฉันทะทนายจำเลยที่ ๑ มาศาล ฝ่ายจำเลยที่ ๒ ไม่มีผู้ใดมาศาล ทนายโจทก์แถลง ขอลื่อนคดีอ้างว่า ยังส่งหมายเรียกให้จำเลยที่ ๒ ไม่ได้ ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้ว อนุญาตให้เลื่อนไปนัดสืบพยานโจทก์นัดหน้า และมีคำสั่งต่อไปว่าจำเลยที่ ๑ ไม่ยื่นคำให้การภายในกำหนด ถือว่าจำเลยที่ ๑ ขาดนัดยื่นคำให้การ ต่อมาจำเลยที่ ๑ ยื่นคำร้องขออนุญาตยื่นคำให้การ ศาลชั้นต้นได้สวนแล้วเห็นว่าจำเลยที่ ๑ ขาดนัดยื่นคำให้การโดยจงใจ และไม่มีเหตุอันสมควรที่จะอนุญาตให้จำเลยที่ ๑ ยื่นคำให้การ จึงมีคำสั่งยกคำร้องโดยไม่อนุญาตให้จำเลยที่ ๑ ยื่นคำให้การ ในวันเดียวกันนั่นเอง จำเลยที่ ๑ ยื่นคำให้การเข้ามาในคดี ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำให้การจำเลยที่ ๑

ดังนี้ ไหว้วินิจฉัยว่า

1. คำสั่งศาลชั้นต้นที่สั่งว่าจำเลยที่ ๑ ขาดนัดยื่นคำให้การชอบด้วยกฎหมายหรือไม่
2. ที่ศาลชั้นต้นได้สวนคำร้องขออนุญาตยื่นคำให้การของจำเลยที่ ๑ และ ยกคำร้องของจำเลยที่ ๑ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่
3. ที่ศาลชั้นต้นสั่งไม่รับคำให้การของจำเลยที่ ๑ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

วิเคราะห์

ปัญหาข้อนี้ทดสอบเกี่ยวกับเรื่องคดีไม่มีข้อยุ่งยาก ซึ่งอาจจะเป็นจุดเล็กๆ ที่มองข้ามไปในการดูหนังสือเตรียมตัวสอบ แต่ในช่วงที่มีการทดสอบนั้น

เป็นเรื่องที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับคดีมโนสำเนา คดีไม่มีข้อยุ่งยาก

เพราะเป็นกระบวนการพิจารณาที่ทำให้เกิดความรวดเร็ว และแก้ปัญหา

เกี่ยวกับคดีค้างการพิจารณาได้มาก

จึงเป็นเรื่องที่ได้รับการยกระดับความสำคัญและถึงขั้นนำออกมาเป็นปัญหาทดสอบ

โดยนำมาผูกโยงเกี่ยวกับเรื่องการขาดนัดยื่นคำให้การ ดังนั้น ถ้าหากดูหนังสือไม่แตกฉาน

หรือไม่เข้าใจเรื่องคดีไม่มีข้อยุ่งยากว่ามีลักษณะแตกต่างไปจากคดีประเภทอื่นแล้ว

ก็อาจจะทำให้วินิจฉัยปัญหานี้ไม่ได้ หรือวินิจฉัยไม่ถูกต้อง

อย่างไรก็ตามในตอนท้ายของคำถามก็ได้แยกคำถามที่ต้องการทดสอบ ถึงสามประการ

จึงจะต้องตอบคำถามตามปัญหาดังกล่าวในแต่ละประเด็นตามที่ตั้งไว้

จุดใหญ่ใจความ หรือหลักกฎหมายเกี่ยวกับคดีไม่มีข้อยุ่งยาก ก็คือ

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๕๓ ซึ่งเป็นหลักว่า ให้ศาลกำหนดวันนัดพิจารณา

และให้จำเลยยื่นคำให้การในวันนัดพิจารณา ดังนั้น

จะถือว่าจำเลยขาดนัดยื่นคำให้การหรือไม่ก็อยู่ตรงที่ว่าในวันทีนัด

พิจารณานั้น ได้มีการดำเนินการตามกระบวนการต่อไปหรือไม่ ซึ่งข้อเท็จจริงตามปัญหาปรากฏว่า

ถึงวันนัดพิจารณานั้นโจทก์ได้ขอเลื่อนคดี และศาลอนุญาตให้เลื่อนไป ดังนั้น จึงมีการเลื่อนไปนัดพิจารณาในวันอื่น

เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว จำเลยก็ยังมีสิทธิยื่นคำให้การในวันนัดพิจารณาให้เลื่อนไป

หากจำเลยไม่ยื่นคำให้การในวันดังกล่าวแล้วมีการดำเนินกระบวนการพิจารณา จึงจะถือว่าจำเลยขาด

นัดยื่นคำให้การตามมาตรา ๑๕๓ วรรคท้าย เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าจำเลยที่ ๑ ไม่ได้ยื่นคำให้การ

ในวันนัดพิจารณาในวันแรก กรณีนี้เมื่อศาลเลื่อนคดีไป ศาลจะสั่งว่าจำเลยที่ ๑ ขาดนัดยื่นคำให้การ

ไม่ได้ อีกทั้งการขาดนัดยื่นคำให้การนั้นเป็นไปโดยอัตโนมัติอยู่แล้วไม่ต้องมีการสั่ง กรณีนี้เมื่อมี

การเลื่อนวันนัดพิจารณาออกไป จำเลยที่ ๑ ก็ยังมีสิทธิยื่นคำให้การในวันนัดพิจารณาครั้งที่ ๒ ต่อ

มาเมื่อมีการขออนุญาตยื่นคำให้การก่อนถึงวันนัดพิจารณาในครั้งที่ ๒ กรณีนี้ก็ไม่ใช่เรื่องที่ไม่สามารถทำได้

หรือต้องมีการไต่สวนเรื่องขออนุญาตยื่นคำให้การแต่อย่างใด เพราะจำเลยที่ ๑ ยังมี

สิทธิยื่นคำให้การในวันนัดพิจารณาในนัดหน้าที่เลื่อนไป ดังนั้นทางแก้ของปัญหาก็คือศาลจะต้อง

เพิกถอนกระบวนการพิจารณาในการสั่งว่าจำเลยขาดนัดยื่นคำให้การในครั้งที่ ๑ แล้วให้จำเลยที่ ๑ ยื่น

คำให้การในวันนัดพิจารณาตามที่เลื่อนไปซึ่งเป็นวันนัดใหม่ ไม่ใช่ไต่สวนคำร้องขออนุญาตยื่นคำ

ให้การ ข้อเท็จจริงต่อมา ปรากฏว่า ก่อนถึงกำหนดนัดพิจารณาในวันที่สอง จำเลยที่ ๑ ได้ยื่นคำให้การเข้ามา

ดังนั้นถือว่าได้ยื่นภายในกำหนด เนื่องจากมีสิทธิยื่นคำให้การในวันนัดพิจารณานัดใหม่

ตามที่ได้เลื่อนไป เมื่อจำเลยที่ ๑ ได้ยื่นเข้ามาก็เป็นคำให้การที่สามารถรับไว้ได้

ดังนั้นคำสั่งของศาลตามที่ตั้งปัญหาไว้ทั้งสามกรณีจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ในการวินิจฉัยต้องให้เหตุผลรายละเอียดและยกหลักกฎหมายขึ้นอ้างอิงให้ชัดเจนในแต่ละ

๒๕

ประเด็น และเรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นที่เข้าใจและตรงกับปัญหาได้อย่างแท้จริงเพราะรูปเรื่องอาจจะ
มีลักษณะยุ่งยากในการตอบพอสมควร

ขงคำตอบข้อ ๔ ก. ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๕๖ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๑๕๓ วรรคหนึ่ง วรรคสาม และวรรคสี่ กรณีที่จะถือว่า
จำเลยในคดีไม่มีข้อยุ่งยากขาดนัดยื่นคำให้การ คือ
กรณีที่จำเลยมาศาลตามวันที่กำหนดในหมายเรียกแต่ไม่ยอมให้การ
โดยไม่ต้องมีคำสั่งว่าจำเลยขาดนัดยื่นคำให้การแต่ประการใด
แต่คดีนี้ในวันนัดให้จำเลยทั้งสองยื่นคำให้การและสืบพยาน โจทก์
ปรากฏว่านายโจทก์ได้มอบฉันทะให้เสมือนนายมายื่นคำร้องขอเลื่อน
คดี และศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้เลื่อนคดีแล้ว ถือได้ว่าเป็นการเลื่อนทั้งคดี ซึ่งหมายถึงการให้
การแก้ไข และสืบพยานโจทก์ด้วย จึงมีใช้กรณีจำเลยที่ ๑ มาศาลแต่ไม่ยอมให้การ
และศาลชั้นต้นใช้ดุลพินิจไม่ยอมให้เลื่อนเวลาให้จำเลยที่ ๑ ยื่นคำให้การ และดำเนินการพิจารณาต่อไปตามที่
กฎหมายกำหนดแต่ประการใด กรณีจึงไม่ต้องด้วยมาตรา ๑๕๓ วรรคสี่ ที่จะถือว่าจำเลยที่ ๑ ขาด
นัดยื่นคำให้การ ดังนั้น คำสั่งศาลชั้นต้นที่สั่งว่า จำเลยที่ ๑ ขาดนัดยื่นคำให้การจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ข. เมื่อกรณียังไม่เข้าเกณฑ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๑๕๓ วรรคสี่
ที่กฎหมายถือว่าจำเลยที่ ๑ ขาดนัดยื่นคำให้การ ศาลชั้นต้นจึงควรกำหนดวันนัดให้จำเลยที่ ๑ แก้ขอหาใหม่
การที่ศาลชั้นต้นควรมีคำสั่งว่าจำเลยที่ ๑ ขาดนัดยื่นคำให้การจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบ จำเลย
ที่ ๑ จึงไม่จำเป็นต้องยื่นคำร้องขออนุญาตยื่นคำให้การแต่อย่างใด ดังนั้น แม้อมาจำเลยที่ ๑ ยื่นคำร้อง
ขออนุญาตยื่นคำให้การ และศาลชั้นต้นได้สวนแล้วเห็นว่าจำเลยที่ ๑ ขาดนัดยื่นคำให้การโดยจงใจ
และไม่มีเหตุอันสมควรที่จะอนุญาต จึงมีคำสั่งยกคำร้องของจำเลยที่ ๑ ก็ตาม
ก็หาไม่ผลให้คำสั่งศาลชั้นต้นที่สั่งว่าจำเลยที่ ๑ ขาดนัดยื่นคำให้การกลับเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายไม่
ศาลชั้นต้นจึงควรมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งที่สั่งว่าจำเลยที่ ๑ ขาดนัดยื่นคำให้การตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความแพ่งมาตรา ๒๗ และสั่งยกคำร้องขออนุญาตยื่นคำให้การของจำเลยที่ ๑
เสียโดยไม่ต้องได้สวนคำร้องขออนุญาตยื่นคำให้การของจำเลยที่ ๑ เพื่อพิจารณาว่าจำเลยที่ ๑
ขาดนัดยื่นคำให้การโดยจงใจและมีเหตุอันสมควรที่จะให้จำเลยที่ ๑ ยื่นคำให้การอีกแต่ประการใด
ที่ศาลชั้นต้นได้สวน
คำร้องขออนุญาตยื่นคำให้การของจำเลยที่ ๑ และยกคำร้องของจำเลยที่ ๑ มา จึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

ค. เมื่อศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้เลื่อนคดี อันถือได้ว่าเป็นการเลื่อนทั้งคดี ซึ่งหมายถึงการ
ให้การแก้ไข และสืบพยานโจทก์ด้วย การที่จำเลยที่ ๑
ยื่นคำให้การเข้ามาในคดีก่อนวันนัดแก้ไขพยานโจทก์ดังกล่าว ย่อมถือได้ว่าจำเลยที่ ๑
ได้ยื่นคำให้การภายในกำหนดแล้ว ศาลชั้นต้น มีคำสั่งไม่รับคำให้การของจำเลยที่ ๑ จึงไม่ชอบด้วย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๑๕๖ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๑๕๓ วรรคหนึ่ง วรรคสาม
และวรรคสี่ดังกล่าวข้างต้น
(เทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๑๕๖/๒๕๔๓)